



— NÅ VIL DETTE SATT GJØRDE TIL FOR MESS, SÅR BEFERMNINGER, HVA MÅL ER DET

VI SITTER PÅ kafé. Herman prater, og har gjort det en stund nå. Han har fortalt om dommere som har samarbeidet for å knuse en av partene i en sak, påtalemyndigheter som skjuler straffbare handlinger istedenfor å etterforske, ulovlig overvåkning, pengeutpressing og granskningskommisjoner som har produsert nye falske fakta i saker.

– Det må da være i folkets interesse å finne ut hva som har skjedd, og ikke minst hva som skjer i dag. Vi kan snakke om at folk sør for ekvator er laidback, men det er jammen meg mye laidback her også, sier dresskledde Herman Berge, og fortsetter: – Hvis det ble avsagt en dom i Oslo tingrett i går og du ønsket å se hva dommeren bygget avgjørelsen på, kan du lese dommen, men du aner ikke hva som skjedde i rettsalen, sier Herman. – Ingen ville satt sin fot på en oljerigg som ikke er etterprøvd. Hvor er så etterprøvingen, kvalitetssikringen, i rettsystemet? Det er et stort og viktig spørsmål, mener jeg.

Herman Berge er 41 år og ser ung og gammel ut på samme tid. Han har beklaget dressen flere ganger, han er nemlig ikke advokat. Vi har ennå ikke helt forstått hvorfor det er så viktig, det med dressen, men det er det altså for Herman. Det er ti minutter siden vi møtte mannen som mener det ikke bare brenner i ham,

men også rundt ham, og han er godt i gang med å fortelle. – Min historie kan bli altfor lang, dere får korte den ned, sier han og smiler. Vi sitter på kafé og har god tid. Herman har hele dagen, sier han og passer på at båndet på opptageren var går. I tillegg tar han opp sin egen og setter den på som back-up. Det er greit å være sikker.

Det store og vanskelige startet altså med Riis-saken. Vi må så langt tilbake som til 1974 og oljekrisen. Denne førte til at norske skipsredere, med Hilmar Reksten i spissen, ikke kunne betale for seg, vel og merke med sin norske formue, da det ifølge Herman lå flerfoldige midler saltet ned i utlandet. Norge var en stor shippingnasjon den gangen, og da Reksten ba regjeringen om hjelp var det lite annet de folte de kunne gjøre enn å si ja. Rederne var noen av landets største sysselsettere, og regjeringen ønsket ikke en altomfattende rederkonkurs, det kunne bety en kollaps i den norske økonomien. For å skaffe til veie de nødvendige midlene, oppfordret Norges Bank Den norske Creditbank til å ta pant i et skip Staten absolutt ikke eide. Dette skipet var dessverre Amelia Riis' skip.

– Norge forvaltet Riis' formue bort for å forhindre krise i norsk økonomi. Jeg kan jo forstå at regjeringen måtte redde Norge,

sier Herman diplomatisk.

– Hvis du er på fjellet og blir overrasket av storm så knuser du vinduet i en hytte og brenner opp veden som befinner seg der, men du betaler jo selvsagt tilbake eieren for det du har odelagt i etterkant.

I Riis' tilfelle valgte Staten å ikke betale tilbake det de hadde stjålet.

Berge stopper idet servitøren kommer bort.

– Jeg vil helst ikke ha noe å spise. Det er så komplisert å prate med den maten i munnen. Han ler høflig.

– Bare kaffe er fint, men har du god kaffe, du, spør han servitøren som bekrefter at det har hun.

Da Herman gikk på juss-studiet kom han i medias søkelys da han publiserte to artikler om Riis-saken. Der nevnte han en god bølging anerkjente norske advokater og dommere ved navn, og mente at det fantes beviser for at de var korrupte. Da han skulle sensureres for sin avhandling om det samme på juss-studiet, endte det med en topp- og en bunns karakter, noe som sjelden eller aldri forekommer.

Dermed fikk pressen nys om saken, og ikke så lenge etter, 15. februar 2002, sto det i Aftenposten at justisminister Dørum hadde

bestemt  
Dette br  
hadde st  
i lagman  
– Det er  
Herman  
det nest  
– Helt so  
gjennorr  
løse den

For Heri  
domstol  
ikke søk  
massivt  
vokaten  
I tillegg  
gitt av de  
å sørge f  
– Jeg hai  
– Hvordan  
– Det er  
hvis folk  
Når jeg r  
vokat, de  
Først går  
noe sånt  
noe hygg  
Herman  
være san  
selv får b  
– Man m  
ut. Jeg sy  
– Gir hu  
– Å jada,  
Herman  
– Føler d  
– Ja, nee  
ringer fo



HERMAN BERGE.

user du  
t du har  
å prate  
1  
elys da  
an en god  
avn, og  
ian skulle  
tudiet,  
sjelden  
r, 15. feb-  
m hadde

bestemt seg for å be Riis om å møte til forlikforhandlinger. Dette bare noen måneder etter avslag fra samme instans. Saken hadde stått i 24 år, og var ikke engang blitt begynt behandlet i lagmannsretten.

- Det er så hinsides normal saksbehandlingstid! Herman er ikke den som veiver med armene, men nå gjør han det nesten.  
- Helt selvsagt hadde ikke justisministeren, på tolv timer, gått gjennom hele Riis-saken og funnet ut at han nå plutselig ville løse den. Han ble presset av media.

For Herman er motstand det daglige liv. Det er det han møter i domstolene, hos advokatene og fra stadig hold. Han har valgt å ikke søke om bevilling til å praktisere som advokat på grunn av massivt press fra Statens organer, blant annet fra regjeringsadvokaten selv.

I tillegg har han fått en rekke rettergangsboter. Det vil si bøter gitt av dommere i rettsalen, hvor formålet har vært det samme, å sørge for at Berge aldri får bevilling.

- Jeg har klaget på disse også, jeg, sier Herman.  
- Hvordan føles det å møte folk som misliker det du gjør så sterkt?  
- Det er vondt, egentlig. Jeg er jo bare et menneske. Jeg reagerer hvis folk er sinte. Jeg er ikke noen sann hard negl, som det heter. Når jeg møter Haakon Stang Lund i retten, stor mann, stor advokat, da rodmrer ansiktet hans, det er like for han eksploderer. Først går han frem og tilbake, så kommer han bort, sier kanskje noe sånt som: "Deg liker jeg ikke!" Nesten truende. Det er ikke noe hyggelig.

Herman tenker på samboeren sin. Han tror det er vanskelig å være sammen med en som er i konflikt med systemet, mens han selv får bruk for henne hele tiden.

- Man må ha noen å opponere mot. Jeg tror nok jeg sliter herne ut, jeg synes hun er tapper.  
- Gir hun deg motstand?  
- Å jada, hun har jo fått rett også, hun.  
Herman smiler lurt.  
- Føler du deg alene?  
- Ja, nei, jo kanskje. Jeg kan jo sitte i telefonen en hel dag, det ringer folk hele tiden som vil ha hjelp. Det er helt forferdelig

å matte si nei. Derfor drømmer Herman om å skape en rettsikkerhetsorganisasjon. Han kunne tenke seg å ha muligheten til å jobbe gratis for alle dem som trenger det.

En annen viktig sak er å få innført stenografi og lydbandopptak av alt som skjer i en rettsak. Slik det er i dag er det ingenting som stenograferes, bare dommeren tar notater av hva han føler er viktig. Målet er at alt skal skrives ned av en stenograf. Ikke bare for ettertiden, men partene, advokatene og dommeren vil også få det direkte inn på sin datamaskin og kan benytte seg av det med en gang.

- Hvorfor er det så viktig å innføre dette i Norge?  
- Folk tror ikke at dommerne kan gjøre feil, men det eksisterer jo ingen feilfrie personer, sier Herman oppgitt.

Han forteller at det ikke finnes et advokatfirma i verden som vinner så mange saker som det Statens eget advokatfirma: regjeringsadvokaten, gjør i dag. Det er noe galt en plass, mener han. Det kan jo også forekomme ubevisst korrupsjon, der for eksempel dommere dommer slik de tror det forventes av dem. De føler kanskje at det er uriktig, men gjør det likevel. Slike situasjoner kan man unngå med riktig verktoy.

Herman tror ikke at folk akkurat er dumme som ikke har engasjert seg i Norges rettsikkerhet, men at vi bare er for vant til å lene oss tilbake og la samfunnet fly av gårde.

- Det er jo ikke straffbart å ikke bry seg, og det er heller ikke straffbart å være dum, for å si det sånn, avslutter han tørt.

Herman har fått støtte også av andre folk som vet. Da han forlikte saken mellom Riis og Staten i 2003 var det flere som tok kontakt og beklaget at de ikke hadde støttet ham tidligere. Kåre Valebrokk har både uttalt og skrevet at Riis-saken er det verste justismord i nyere norsk historie, at hele det juridiske Norge er enige i dette, bare ikke når det må sies høyt og tydelig. Advokat Carl August Fleischers kommentar har vært at Riis-saken er et kontinuerlig justismord.

- Hvorfor tror du det er sånn at ingen, gjennom alle disse årene har turt å snu og si: "OK, vi gjorde feil"?  
- Det er vel en eller flere systemfeil som gjør det. De er redde for hoderulling, de vet ikke hvilke konsekvenser det vil få. Hva

skjer hvis vi nå plutselig forteller sannheten? Det er så mye dritt som vil komme fram at jeg forsåvidt kan forstå at de ikke ønsker å løse den.

- Så Riis-saken er ikke avsluttet?  
- Nei, den blir jo aldri ferdig. Det oppstår nye saker hele tiden. Staten har utbetalt 55 millioner, men sier i forliket at det ikke innebærer noe ansvar i saken. Det er jo ingen som utbetaler 55 millioner hvis de ikke har noe med saken å gjøre, det er jo en absurd handling, egentlig.

Vi går ut i vinteren for å avslutte med noen bilder.  
- Beklager frakken, sier Herman Berge.

- Husk, jeg er ikke advokat. Det har jo noen klart å hindre meg i å bli.

Fremover har Herman tenkt å gjøre så godt han kan. Akkurat nå kjemper han mot rettsapparatet for Riis, og har innsett at han ikke kan holde på med bare dette.

- Å prøve å bli hørt i domstolen er som å stange hodet inn i en 15 meter tykk stålvegg. De vil ikke høre. Derfor kommer jeg så lenge jeg lever til å jobbe for at disse sakene skal bli synligere i media, sier han.

- Du forstår det ikke for du er der selv. Det burde folk tenke over; det kan faktisk skje meg! Mitt klare budskap er derfor: engasjer dere!

